

A.C. LÜTZEN LOYVDI BØRNUNUM AT TOSA FØROYSKT Í SKÚLANUM

*A.C. Lützen, fyrsti borgmeistarin í Havn, var virkin innan flestu økir
í samfelagnum, hansara ávirkan merkist enn í dag*

2. partur

Tað er eingin ivi um, at A.C. Lützen var sera væl umtóktur, og í hesum parti skulu takast fram dømi um tað.

Djóni í Geil skrivaði í Dimmalætting í 1889:

»Den gang jeg gik i Skole, talte læreren, der var en dansk Mand (Lützen) altid dansk med Børnene; vi derimod talte altid færøsk med ham, saa vel ved Undervisningen som privat«.

Hetta vísir, at hann hevur verið langt framman fyri sína tíð. Nógv ár seinni vóru næmingarnir noyddir at tosa danskt við donsku lærararnar.

Djóni í Geil var so góður við Lützen, at tá ið hann doyði í 1874, yrkti hann, 14 ára gamal, nøkur ørindi um hann.

Petur Háberg mintist hesar reglur:

»Stor var Sorgen, da vi saa ham segne for vor kære Konges Fødder ned.«

Anna Cathrina Michelsen: Lützen var ein framúr lærari

Anna Cathrina Michelsen, sum fór í skúla í 1859, skrivaði í 1927 eina frásøgn í Varðanum, sum kallaðist »Skúlagangur í Havn fyri 70 árum síðani«.

Her skulu brot takast úr hesi grein:

Einsamallur var hann lærari, tó børnini vóru mong. Í 1859 varð býtt sundur í tríggjar klassar, í mínum klassa vóru 36 børn.

Vitingu í skúla tveir dagar um vikuna. Ringt varð við kirkjuklokkuni, tá ið børnini skuldu í skúla.

Skúlahúsin var ein long tjørð lon við flagtaki. Fyrst kom ein inn í eina lítla forstovu við steinløgðum gólvi, og haðani inn í skúlastovuna.

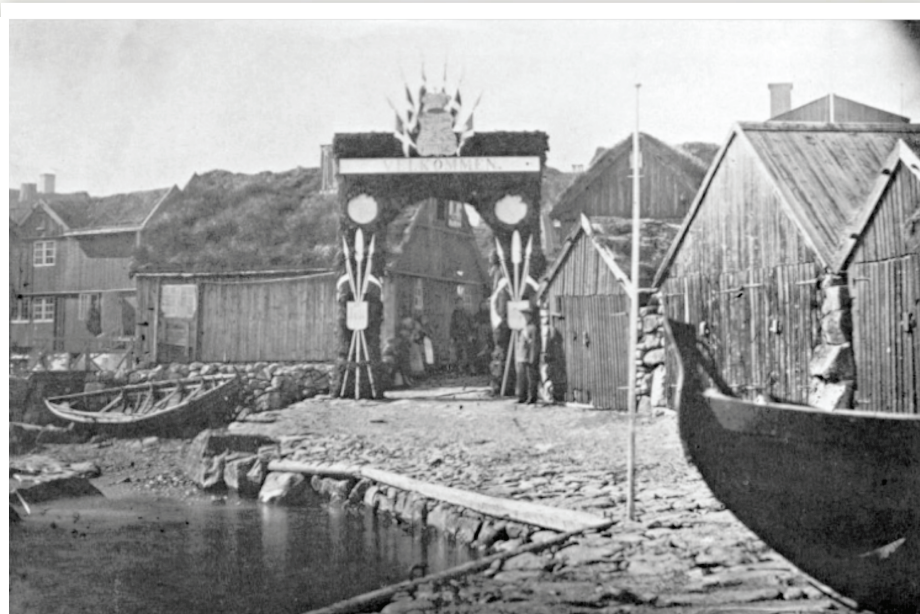
Vit lærdu í skúlanum religiún, skrivning, rokning, danskt, rættskriving,

Danmarkar søgu, eitt sindur av veraldar-søgu og geografi. Eisini sang høvdu vit. Lützen dæmdi so væl at syngja.

Religiún var tað, ið mest galt um. Einkin annað setti hann nakran eftir fyri.

Nærlagdur var hann sum óivað fáur lærari. Tá ið vit høvdu rokning, sat hann altíð millum tvey. Tað triðja stóð framman fyri honum við talvuni og fekk rættað.

Tað var ikki bert lærdóm, vit fingu frá

Heiðursportrið millum Baianstovu og húsini í Geil, har A.C. Lützen small niður, tá hann hevði talað fyri kongi

Kongabrugvin avmyndað í 1902 av Petur Alberg

gamla Lützen, hann var okkum í øllum eitt gott fyrirðmi. Hann lærði okkum góðan fólaskikk, og ikki var hann vanur at gera mannamun, hvørki á tilkomnum fólki ella á børnum. Tá ið foreldur komu til at lurta eftir, beyð hann tey altíð koma inn, tók í hondina á teimum og fekk teimum sess.

Var Havnini ein góður maður

Íðin var Lützen sum lærari, men eisini á

annan hátt var hann Havnini ein góður maður. Deknur var hann í mong ár. Men eisini verðsligum virki var hann uppi í, t. d. var hann oftast við, tá ið sjónleikur varð framfördur, og ofta fingu vit børn tá atgongumerki frá honum.

Ógvuliga dansksinnaður maður var hann. 1864, árið tá ið Danmark misti Suðurjútland, (haðani hann var ættaður), var hann ríkisdagsmaður fyri Føroyar – tá siga

tey, at hann græt.

Tá ið hann talaði við okkum um Danmørk og danmarkarsøgu, talaði hann altíð so hjartaliga, at ikki er at undrast á, um vit, sum gingu í skúla hjá honum, komu at vera góð við Danmørk.

Tá ið vit vórðu konfirmerað og fóru úr skúlanum, segði hann við okkum, at hann vildi geva okkum eitt lítið orð á vegnum, tað var lítið men segði alt: »Alt hvad I vil, at Menneskene skulle gøre imod eder, det gøre I ogsaa mod dem.«

Hasi orðini hugsi eg altíð um, tá ið eg minnst á gamla Lützen. Friður yvir hansara minni.

Eva Lützen

Anna Katrina skrivar eisini, at Eva, kona Lützen, var góðhjartað. Eingin fór frá henni ótroystaður. Hon var eisini eitt sera dugandi fólk, røsk sum fá til at arbeiða. Ikki var Lützen komin so langt, sum hann kom, uttan hana, tí lønin var lítill. Hon doyði í 1879. Greitt verður meira frá hennara virksemin í bókini hjá dótrini, Onnu.

Samuel F. Samuelsen: Memoirer og Autobiografi:

Omkring 1868 var Skolelærer A. C. Lützen Degn og Organist. Lærer Lützen, der som Organist ikke kunne forrette sin Tjeneste som Degn i Koret, før end en af hans Sønner kunde overtage hans Plads ved Orglet, læste hver anden Søndag, naar Præsten var i en af Annexkirkerne, Dagens Prædikentext i Kordøren. Han var vist nok den bedste Kirkelæser og Kirkesanger, som vi har havt, og Folk søgte lige saa flittigt Kirken ved en saadan Lejlighed, som naar Præsten var til stede.

Anna Evensen: Dramatiske kongavitjanin

Í síni bók skrivar Anna, dóttir A.C. m.a. um søguligu kongavitjanina í 1874:

Den kongetro Befolkning glædede sig meget til Besøget. Fader, der var en meget kongetro Mand, var meget optaget af det tilstundende Besøg. Det ansaas for en Selvfølge, at Fader, som Thorshavns Lærer og som Formand for Borgerrepræsentationen, skulde holde Modtagelsestalen for Kongen, men da han ikke var rask (han led jo saa meget af Aandenød) undslog han sig for det.